НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДУ «ІНСТИТУТ ФАРМАКОЛОГІЇ ТА ТОКСИКОЛОГІЇ НАМН УКРАЇНИ»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ДУ «Інститут фармакології та токсикології НАМН України» д.біол.н.

_____Олег ЯДЛОВСЬКИЙ

«_07_» ____09____2023 р

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Менеджмент і презентація наукових та освітніх проєктів»
Освітньо-наукова програма вищої освіти підготовки фахівців «Фармакологія»
Третій (освітньо - науковий) рівень вищої освіти
Доктор філософії
091 «Біологія»

1 семестр 2023-2024 н.р.

Київ, 2023

РОЗРОБНИК ТА УКЛАДАЧ:

Горошкова Лідія Анатоліївна, доктор економічних наук,професор
Тел.:067-458-10-67; 066-212-39-19
E-mail: l.horoshkova@ukma.edu.ua; goroshkova69@gmail.com

Гарант освітньо-наукової програми _____ д. біол. н. Бондаренко Л. Б.

Завідувачка відділу науково-методичної,
інформаційної та патентно-ліцензійної роботи _____ к. мед. н. Таніна С. С.

Обговорено та затверджено на засіданні Центральної методичної ради
ДУ «Інститут фармакології та токсикології НАМН України»
«07» вересня 2023, протокол № 3

ВСТУП

Робоча програма з підготовки здобувачів вищої освіти на ІІІ (освітньо-науковому) рівні докторів філософії в ДУ «Інститут фармакології та токсикології НАМН України» з дисципліни «Менеджмент і презентація наукових та освітніх проєктів» складена на основі Закону України «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 «Про затвердження порядку підготовки здобувачів ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» та відповідно до освітньої програми третього (освітньо-наукового) рівня підготовки доктора філософії у галузі знань 09 «Біологія» за спеціальністю 091 «Біологія» (ОНП «Фармакологія»).

Опис навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна «Менеджмент і презентація наукових та освітніх проєктів» належить до переліку обов'язкових навчальних дисциплін, що пропонуються в рамках циклу професійної підготовки докторів філософії зі спеціальності 091 – Біологія (ОНП «Фармакологія») на першому році навчання. Знання, отримані при вивченні курсу, дозволять докторанту філософії опанувати: методологією та особливостями розробки науково-освітніх проєктів, їх фінансового забезпечення, методичні прийомами планування, організації, контролю, координації проведення проєктних робіт та створення сприятливих умов творчої діяльності, методів залучення до світового дослідницького простору. Обсяг дисципліни - 3 кредити ЕКТС (90 годин). Заняття в аудиторії: 34 год. (5 лекційних і 12 семінарських занять по 2 академічні години). Самостійна робота слухачів курсу: 56 год.Форма підсумкового оцінювання: залік

Предметом вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувачів наукового ступеня «доктор філософії» вмінь і навичок організації проєктної діяльності та презентації результатів наукових досліджень.

Міждисциплінарність дисципліни «Менеджмент і презентація наукових та освітніх проєктів» засвідчує її безпосередній зв'язок з іншими дисциплінами, що викладаються здобувачам в ДУ «Інститут фармакології та токсикології НАМН України» на третьому освітньо-кваліфікаційному рівні, зокрема: «Філософія», «Методологія та організація наукових досліджень», «Біоетика», «Інтелектуальна власність, авторське право», «Методологія та організація наукових досліджень у сфері створення лікарських засобів», «Академічна доброчесність».

І. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

<table>
<tr><th>Загальні характеристики дисципліни</th><th colspan="2">Навчальне навантаження з дисципліни</th><th>Методи навчання і форми контролю</th></tr>
<tr><td>Галузь знань
09 Біологія</td><td colspan="2">Кількість кредитів – 3</td><td rowspan="6">Методи навчання: словесні – лекція, пояснення, бесіда, дискусія; семінарські (практичні) – вивчення теоретичних питань і їх обговорення на семінарських заняттях, виконання практичних завдань, розробка та представлення наукових проектів; самостійне вивчення теоретичного матеріалу, опрацювання джерел та їх аналіз, розробка структурно-логічних схем наукового дослідження.</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Спеціальність
091 Біологія</td><td colspan="2">Загальна кількість годин – 90</td></tr>
<tr><td>Денна</td><td>Заочна (вечірня)</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Освітній рівень (доктора філософії)</td><td colspan="2">Лекції:</td></tr>
<tr><td>10</td><td>10</td></tr>
<tr><td colspan="2">Семінарські (практичні) заняття:</td></tr>
<tr><td>Нормативна/вибіркова</td><td>24</td><td>24</td></tr>
</table>

Рік вивчення дисципліни за навчальним планом -І	**Індивідуальна (самостійна) робота:**		Форми поточного контролю – усне опитування, виконання завдань, перевірка самостійної роботи.
	10	*10*	
Семестр 1	**Самостійна робота:**		
	46	*46*	
Мова навчання – українська	**Співвідношення аудиторних годин і годин СР:**		Форма підсумкового контролю: залік
	34 год. (38%)	*56 год. (52%)*	

1.1. **Метою викладання навчальної дисципліни є:** формування системи знань про сутність, поняття, концепції, методи та особливості проєктного менеджменту, інноваційні технології та особливості їх використання у процесі розробки, апробації та впровадження науково-освітніх проєктів, що сприятиме підвищенню науково-практичного рівня спеціалістів, їх компетенції щодо розробки та впровадження науково-освітніх проєктів, та конкурентоспроможності на ринку праці на основі вітчизняного та світового досліду проєктної діяльності.

1.2. **Основні завдання вивчення дисципліни:** 1) усвідомлення сутності менеджменту, його законів та закономірностей; 2) оволодіння методологією, методами, концепціями та особливостями розробки науково-освітніх проєктів; 3) засвоєння методичних положень з планування, організації, контролю, координації проведення проєктних робіт та їх фінансування; 4) оволодіння методикою підбору творчої групи, методами мотивації команди, методами вирішення конфліктів під час розробки та впровадження науково-освітніх проектів; 5) оволодіння теоретико-методологічними засадами проєктного менеджменту; 6) вміннями використовувати отримані знання для організації проєктної діяльності у науково-дослідних закладах, стандартів щодо оформлення науково-освітніх проєктів, форм їх апробації та захисту науково-освітніх проєктів; 7) оволодіти методикою координування діяльності наукової групи під час розробки науково-освітнього проєкту, визначати області ефективного впровадження проєкту, оцінювати його ефективність.

1.3 **Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна**.

Дисципліна забезпечує набуття докторантами філософії таких програмних компетентностей:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв’язувати комплексні проблеми в галузі професійної діяльності, проводити оригінальне наукове дослідження та здійснювати інноваційну та дослідницьку діяльність в галузі біології на основі аналізу існуючих та створення нових фундаментальних, теоретичних або практичних знань та/або професійної практики

Загальні компетентності:

ЗК1. Вміння працювати автономно, з дотриманням дослідницької етики, академічної доброчесності таавторського права.

ЗК2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, до підвищення професійноїкваліфікації.

ЗКЗ. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, генерувати ідеї.

ЗК4. Здатність розробляти та управляти проектами, планувати та управляти часом.

ЗК5. Здатність до спілкування у професійному середовищі та з представниками інших професій у національному та міжнародному контексті.

ЗК6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконаних роби.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК2.Здатність виявляти погребу в додаткових знаннях у сфері біології та за напрямком наукових досліджень,генерувати наукові гіпотези.

СК3.Здатність обирати методи та кінцеві точки дослідження для ефективного вирішення конкретних науково-практичних задач у галузі біології.

СК4.Здаіність формулювати дослідницьке питання, розробляти проєкт наукового дослідження

СК5.Володіння сучасними методами наукового дослідження.

СК6.Здатність інтерпретувати результати наукових досліджень, проводити їх коректний аналіз та узагальнення.

СК8.Здатність представлення результатів наукових досліджень в усній і письмовій мові відповідно до національних та міжнародних стандартів.

СК9.Здатність до організації та реалізації педагогічної діяльності.

Програмні результати навчання:

РН1. Володіти концептуальними та методологічними знаннями в галузі біологічних наук та бут и здатним застосовувати їх у професійній діяльності.

РН2. Вміти проектувати і здійснювати комплексні дослідження на базі цілісного системного наукового світогляду з використанням знань гуманітарного блоку та його сплайсінг з фундаментальними біологічними знаннями.

РН3. Демонструвати безперервний розвиток власного інтелектуального, загальнокультурного, професійного рівня. Дотримуватисяакадемічної доброчесності, нести відповідальність та достовірність отриманих наукових результатів.

РН4. Інтерпретувати та аналізувати інформацію з використанням новітніх інформаційних технологій.

РН5. Виявляти невирішені проблеми у предметній області, формулювати питання та визначати шляхи їх рішення.

РН6. Формулювати наукові гіпотези, мету і завдання наукового дослідження.

РН7.Розробляти дизайн та план наукового дослідження.

РН15. Організовувати та оцінювати ефективність освітнього процесу.

РН16.Координувати роботу колективу (здобувачів вищої освіти, колег, міждисциплінарної команди).

РН17. Дотримуватися етичних принципів при роботі з лабораторними тваринами, культурами клітин та тканин.

ІІ. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Тема 1: Сутність, роль та методологічні основи менеджменту. Історія розвитку менеджменту

Менеджмент як специфічна сфера людської діяльності. Система відносин в організації як предмет вивчення менеджменту. Менеджмент як система наукових знань. Менеджмент як мистецтво управління.

Методи досліджень: діалектичний, конкретно-історичний, системний підхід; моделювання: вербальне, фізичне, аналогове, математичне; науковий, експертний, соціологічні методи: анкетування, інтерв'ювання, тестування.

Передумови виникнення науки управління. Існуючі парадигми менеджменту. Класичні та неокласичні теорії менеджменту. Особливості формування сучасної моделі менеджменту в Україні

Тема 2: Закони, закономірності та принципи менеджменту. Види менеджменту

Характеристика інтегрованих підходів до управління: процесний підхід; системний підхід; ситуаційний підхід. Закони і Закономірності менеджменту.

Сутність, природа, та роль принципів менеджменту в досягненні мети організації.

Класифікація принципів менеджменту. Взаємозв'язок між принципами менеджменту.

Види менеджменту: маркетинговий менеджмент, виробничий, фінансовий, інноваційний, інвестиційний, менеджмент персоналу, логістичний менеджмент, антикризовий менеджмент.

Тема 3: Керівництво, влада та лідерство

Поняття та загальна характеристика керівництва. Керівництво як об'єднувальна функція менеджменту. Основні фактори та визначальні аспекти керівництва. Основи керівництва: вплив, лідерство, влада. Адаптивне керівництво. Влада як елемент примушення. Форми впливу та влади. Теорії лідерства. Типологія лідерів. Поняття стилю керування та континууму стилів керування.

Характеристика та класифікація стилів керування. Фактори та передумови формування стилів керівництва. Критерії оцінки стилю менеджера. Загальна характеристика моделі сучасного менеджера.

Тема 4: Ефективність менеджменту

Видова класифікація ефективності організації: індивідуальна, групова, загально-організаційна. Особливості оцінки різновидів ефективності.

Концепції визначення ефективності менеджменту в організації. Підходи до оцінки ефективності менеджменту в організації; Економічна, організаційна та соціальна ефективність менеджменту. Системи показників економічної, організаційної та соціальної ефективності менеджменту, їх склад і методи визначення.

Напрями підвищення ефективності управління організацією.

Сутність та різновиди відповідальності та етики у менеджменті.

Соціальна відповідальність як добровільна реакція на соціальні проблеми

Тема 5: Управлінські рішення в менеджменті

Сутність та процес вироблення управлінських рішень.

Класифікація управлінських рішень. Умови прийняття управлінських рішень.

Фактори які впливають на прийняття управлінських рішень.

Моделі прийняття управлінських рішень

Управлінські рішення в умовах невизначеності і ризику

Тема 6: Проєктна діяльність та її сутність

Поняття проєкту та його зміст. Загальні ознаки проєктів. Класифікація проєктів. Загальна характеристика наукових проєктів. Класифікація наукових проєктів. Специфіка наукових проєктів у ЗВО та науковій установі. Ціль, результати та стратегія наукового проєкту. Організація проєктного підходу при реалізації наукових проєктів у ЗВО та науковій установі.

Тема 7: Середовище управління науковими проєктами та загальні засади управління проєктами

Структура проєкту. Учасники проєкту. Оточення проєкту. Життєвий цикл проєкту.

Сутність системи управління проєктами. Цілі і процеси в управлінні проєктами. Схема управління проєктами. Специфіка управління науковими проєктами. Принципи управління науковими проєктами. Функції управління проєктами. Модель управління науковими проєктами.

Тема 8: Створення наукового проєкту

Науковий проєкт та його структура. Поняття наукової проблеми. Вибір напряму наукового дослідження. Поняття теми наукового проєкту та її формулювання. Визначення обєкта та предмета наукового проєкта. Мета і завдання наукового проєкта. Економічне обгрунтування вибору наукової теми. Експертиза наукових проєктів.

Тема 9: Організація системи управління науковими проєктами

Поняття і система управління науковими проєктами. Проєктування організаційної структури управління проєктами. Переваги і недоліки матричної структури. Види організаційної структури управління. Визначення функціональних обов’язків керівника проєкту. Організаційні форми управління науковим комплексом.

Тема 10: Управління часом при виконанні проєкту

Загальна характеристика та методи сіткового планування. Сіткові графіки та правила їх побудови. Методи скорочення тривалості виконання проєкту. Календарне планування проєктів

Тема 11: Планування ресурсів, витрат і бюджету проєкту. Управління ризиками проєктів. Управління якістю проєктів

Джерела ресурсного забезпечення проєкту та їх вибір. Класифікація витрат за проєктом. Планування витрат та оцінка вартості проєкту. Бюджет проєкту та особливості його складання.

Проєктні ризики та їх класифікація. Принципи управління проєктними ризиками.

Якість проєктів та витрати на управління нею. Система управління якістю проєктів та методи контролю якості

Тема 12: Управління командою наукового проєкту

Наукові колективи як особливі структури в науці. Формування команди проєкту. Принципи створення та робота команди наукового проєкту. Управління конфліктами в проєктах. Особливості

управління конфліктами у науковому колективі. Лідерство і роль менеджера проєкту. Мотивація команди проєкту. Розвиток команди. Моральна відповідальність вченого.

Тема 13: Особливості та проблеми оцінки ефективності наукових проєктів

Загальні положення про ефективність наукових проєктів. Характеристика результатів наукових проєктів. Види ефективності наукових проєктів, Особливості оцінки ефективності наукових проєктів. Оцінка наукової і науково-технічної ефективності результатів наукового проєкту. Види економічної ефективності наукових проєктів. Розрахунок економічної ефективності наукових проєктів. Соціальна ефективність наукового проєкту у вищій школі.

Тема 14: Фінансування наукового проєкту.

Фінансове забезпечення наукової та науково-технічної діяльності. Особливості фінансування сучасної вітчизняної науки. Типові схеми фінансування наукових проєктів. Джерела фінансування наукових проєктів.

Тема 15: Фандрайзинг в проєктній діяльності

Сутність фандрайзингу та механізми його реалізації. Досвід та перспективи розвитку фандрайзингу. Фандрайзингова діяльність та форми її підтримки. Фонди та гранти. Планування фандрайзингової діяльності. Вибір стратегії та звернення. Бюджет та результат діяльності фандрайзингу.

Тема 16: Інструменти грантового фінансування та їх роль в реалізації наукових проєктів і програм

Сутність поняття грнат. Класифікація грантів. Гранти та грантрайтинг

Тема 17: Технологія виконання наукового проєкту

Загальна характеристика процесів наукового дослідження. Принципи раціональної організації наукової діяльності. Структура наукового дослідження. Загальні вимоги до оформлення звіту про результати наукового проєкту

ІІІ. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	сем	с. р.		л	сем	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. Теоретичні аспекти менеджменту та проєктної діяльності								
Тема 1. Сутність, роль та методологічні основи менеджменту. Історія розвитку менеджменту	4	2	0	2	4	2	0	2
Тема 2. Закони, закономірності та принципи менеджменту. Види менеджменту	4	2	0	2	4	2	0	2
Тема 3. Керівництво, влада та лідерство	4	2	0	2	4	2	0	2
Тема 4. Ефективність менеджменту	4	2	0	2	4	2	0	2
Тема 5. Управлінські рішення в менеджменті	4	2	0	2	4	2	0	2
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. Практичні аспекти менеджменту та проєктної діяльності								
Тема 1. Проєктна діяльність та її сутність	5		2	3	5		2	3
Тема 2. Середовище управління науковими проєктами та загальні засади управління проєктами	5		2	3	5		2	3
Тема 3. Створення наукового проєкту	5		2	3	5		2	3

Тема 4. Організація системи управління науковими проєктами	5		2	3	5		2	3
Тема 5. Управління часом при виконанні проєкту	5		2	3	5		2	3
Тема 6. Планування ресурсів, витрат і бюджету проєкту. Управління ризиками проєктів. Управління якістю проєктів	5		2	3	5		2	3
Тема 7. Управління командою наукового проєкту	5		2	3	5		2	3
Тема 8. Особливості та проблеми оцінки ефективності наукових проєктів	5		2	3	5		2	3
Тема 9. Фінансування наукового проєкту.	5		2	3	5		2	3
Тема 10. Фандрайзинг в проєктній діяльності	5		2	3	5		2	3
Тема 11. Інструменти грантового фінансування та їх роль в реалізації наукових проєктів і програм	5		2	3	5		2	3
Тема 12. Технологія виконання наукового проєкту	5		2	3	5		2	3
Індивідуальні роботи. За темами курсу (лекційних та семінарських занять)				10				10
Разом	***80***							

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

В межах курсу передбачено виконання самостійної (індивідуальної) творчої роботи на задану тему в рамках програми курсу.Тематику пропонується здобувачем в межах тематики курсу та погоджується із викладачем. Робота (проєкт) розробляється і презентується індивідуально на семінарському занятті, або під час проведення заліку.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Основними методами, які використовуються в процесі викладання курсу є такі: інтерактивна лекція-презентація; проблемно-орієнтовані семінари; виконання практичних групових та індивідуальних завдань; обговорення у групі.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Основними методами контролю при вивченні дисципліни є: спостереження за навчальною діяльністю студентів, усне опитування, письмовий контроль, практичний контроль, підсумковий контроль, залік.

ПИТАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЯ ТА САМОКОНТРОЛЯ

№ з/п	Теми занять та питання для контроля та самоконтроля
Лекція 1	***Тема:Сутність, роль та методологічні основи менеджменту. Історія розвитку менеджменту*** 1. *Чи відрізняються між собою поняття «управління» та «менеджмент»?* 2. *Які основні завдання повинен виконувати менеджмент?* 3. *Що включає менеджмент як вид професійної діяльності?*

	4. *Які основні функціональні групи процесів існують в менеджменті?* 5. *Які існують рівні управління та групи менеджерів?* 6. *Яка роль менеджера в організації?* 7. *Чи може організація існувати без менеджерів?* 8. *Надайте загальну характеристику професії менеджера.* 9. *Які якості необхідні успішному менеджеру?* 10. *Розвиток яких навичок є необхідним для менеджера будь-якої ланки?* 11. *Що Ви розумієте під науковим дослідженням?* 12. *На яких рівнях проводяться наукові дослідження?* 13. *Назвіть основні рівні науково-дослідної роботи.* 14. *Які категорії методів дослідження відносяться до теоретичних?* 15. *Назвіть категорії, що відносяться до емпіричних методів дослідження.* 16. *Що зумовлює появу нових напрямів розвитку менеджменту?* 17. *Наведіть декілька прикладів сучасних напрямів розвитку менеджменту та поясніть причини їхнього виникнення?* 18. *Що загалом характеризує сучасні напрями розвитку менеджменту?* 19. *Чому менеджерам необхідно відстежувати останні тенденції в розвитку теорії та практики менеджменту?*
Лекція 2	***Тема: Закони, закономірності та принципи менеджменту. Види менеджменту*** 1. *Сформулюйте основні закони менеджменту.* 2. *Розкрийте зміст загальних принципів управління.* 3. *Які автори виділяють сучасні принципи менеджменту?* 4. *Дайте коротку характеристику особливостей маркетингового менеджменту,* 5. *Дайте коротку характеристику особливостей виробничого менеджменту* 6. *Дайте коротку характеристику особливостей фінансового менеджменту* 7. *Дайте коротку характеристику особливостей інноваційного менеджменту* 8. *Дайте коротку характеристику особливостей інвестиційного менеджменту* 9. *Дайте коротку характеристику особливостей менеджменту персоналу* 10. *Дайте коротку характеристику особливостей логістичного менеджменту* 11. *Дайте коротку характеристику особливостей антикризового менеджменту.*
Лекція 3	***Тема: Керівництво, влада та лідерство*** 1. *Розкрийте зміст понять «керівництво і «лідерство». Яка принципова відмінність між цими поняттями?* 2. *Розкрийте зміст основних теорій лідерства.* 3. *Визначте сутність термінів «влада» і «владний вплив».* 4. *Як реалізується баланс влади між керівниками та підлеглими в організації?* 5. *Визначте зміст форм влади, їх переваги та недоліки.* 6. *Назвіть джерела влади менеджера для реалізації функцій управління.* 7. *Охарактеризуйте основні риси стилів керівництва.* 8. *Розкрийте сутність методів керівництва.* 9. *Визначте зміст термінів «адаптивне керівництво» і «ефективний адаптивний керівник».* 10. *Охарактеризуйте якості, якими повинен володіти «адаптивний керівник».*

	11. *Охарактеризуйте етапи процесу керівництва колективом підприємства.* 12. *Здійсніть характеристику керівників за рівнями ієрархії.* 13. *Які типи лідерів можна виділити залежно від функцій, які вони виконують?* 14. *Охарактеризуйте принципі лідерства, які сформулював Стів Джобс для досягнення професійного успіху.* 15. *Опишіть позитивні та негативні риси моделі ситуаційного керівництва П. Херсі та К. Бланшара.*
Лекція 4	***Тема: Ефективність менеджменту*** 1. *В чому полягає проблема ефективності менеджменту?* 2. *Розкрийте зміст поняття «ефективність менеджменту».* 3. *Які чинники здійснюють вплив на ефективність менеджменту?* 4. *Чи можна ототожнювати поняття «ефективність» та «результативність» менеджменту?* 5. *Назвіть основні критерії ефективності менеджменту.* 6. *Охарактеризуйте види ефективності менеджменту.* 7. *В чому полягає особливість соціальної ефективності менеджменту?* 8. *За якими показниками можна оцінювати соціальну ефективність менеджменту?* 9. *Які існують підвиди соціальної ефективності менеджменту підприємства?* 10. *Що ви розумієте під адміністративною ефективністю менеджменту?* 11. *Назвіть підходи до оцінки ефективності менеджменту.* 12. *З яких етапів складається процес оцінки ефективності управління підприємством?* 13. *Охарактеризуйте модель оцінки ефективності менеджменту підприємства.* 14. *Що таке збалансована система показників? Для чого її використовують?* 15. *Що таке стратегічна карта? Для чого її використовують?* 16. *Які основні перспективи використовуються в стратегічних картах?* 17. *Що таке ключові показники результативності? У чому їхня відмінність від показників, які традиційно використовують для оцінювання стану підприємства?*
Лекція 5	***Тема: Управлінські рішення в менеджменті*** 1. *Запропонуйте визначення управлінського рішення. Які ключові поняття ви включаєте в своє визначення і чому?* 2. *Охарактеризуйте місце управлінських рішень в системі менеджменту.* 3. *Які ознаки характеризують управлінські рішення?* 4. *За якими основними ознаками класифікуються управлінські рішення?* 5. *Які наукові школи управління лежать в основі вибору процесу прийняття управлінських рішень?* 6. *Які існують інтегровані підходи до процесу управління? В чому їх різниця?* 7. *Що таке якість управлінського рішення? Які характеристики забезпечують якість управлінського рішення?* 8. *Що таке ефективність управлінського рішення? Яким чином забезпечується ефективність управлінського рішення?* 9. *Що таке модель прийняття управлінських рішень? Які чинники можуть впливати на ефективність застосування моделі прийняття управлінських рішень?* 10. *Які є основні етапи процесу побудови моделі прийняття управлінських*

	рішень?
Семінар 1	***Тема: Проєктна діяльність та її сутність*** 1. *Дайте визначення проєкту* 2. *Охарактеризуйте зміст проєкту.* 3. *Яким чином здійснюється загальна ознака проєктів?* 4. *Дайте одну з відомих класифікація проєктів.* 5. *Наукові проєкти: сутність та особливості.* 6. *Наведіть класифікацію наукових проєктів.* 7. *В чому полягає специфіка наукових проєктів?* 8. *Коротко охарактеризуйте ціль, результати та стратегія наукового проєкту.* 9. *В чому особливості організаці їпроєктного підходу до наукових проєктів?*
Семінар 2	***Тема: Середовище управління науковими проєктами та загальні засади управління проєктами*** 1. Які основні складові структури проєкту? 2. Перерахуйте основних учасників проєкту. 3. Складові оточення проєкту. 4. Коротко охарактеризуйте життєвий цикл проєкту. 5. В чому полягає сутність системи управління проєктами? 6. Визначте основні цілі в управлінні проєктами. 7. Охарактеризуйте основні принципи управління проєктами 8. Наведіть схему управління проєктами. 9. Які основні функції управління проєктами? 10. Охарактеризуйте модель управління науковими проєктами.
Семінар 3	***Тема: Створення наукового проєкту*** 1. *Наведіть перелік основних складових структури проєкту* 2. *Що таке наукова проблема?* 3. *Як здійснюється вибір напряму наукового дослідження?* 4. *Що таке тема наукового проєкту та їк здійснюється її формулювання?* 5. *Сутнісна характеристика об'єкта та предмета наукового проєкта.* 6. *Мета і завдання наукового проєкта – в чому вони полягають?* 7. *Як здійснюється економічне обґрунтування вибору наукової теми?* 8. *Особливості експертизи наукових проєктів.*
Семінар 4	***Тема: Організація системи управління науковими проєктами*** 1. *Поняття управління науковими проєктами.* 2. *Що таке система управління проєктами?* 3. *Як проєктують організаційну структуру управління проєктами?* 4. *Переваги і недоліки матричної структури.* 5. *Види організаційної структури управління.* 6. *Функціональні обов'язки керівника проєкту.* 7. *Особливості управління науковим комплексом.*
Семінар 5	***Тема: Управління часом при виконанні проєкту*** 1. *Сіткове планування в управлінні проєктами: загальна характеристика.* 2. *Сіткові графіки та правила їх побудови.* 3. *Охарактеризуйте методи скорочення тривалості виконання проєкту.* 4. *Сутність та особливості календарного планування проєктів*
Семінар 6	***Тема: Планування ресурсів, витрат і бюджету проєкту. Управління ризиками проєктів. Управління якістю проєктів*** 1. *Дайте характеристику джерел ресурсного забезпечення проєкту.* 2. *Як обирають джерела фінансування ресурсів проєкту?* 3. *Наведіть основні типи витрат за проєктом.*

	4. *В чому особливості планування витрат та оцінки вартості проєкту.* 5. *Формування бюджет проєкту, основні стадії.* 6. *Дайте характеристику основних проєктних ризиків.* 7. *Перерахуйте основні принципи управління проєктними ризиками.* 8. *Особливості забезпечення якості проєктів та витрати на управління нею.* 9. *Складові системи управління якістю проєктів.* 10. *Методи контролю якості проєктів.*
Семінар 7	***Тема: Управління командою наукового проєкту*** 1. *Визначте особливості наукових колективів.* 2. *Як формується команда проєкту?* 3. *В чому полягають принципи створення та робота команди наукового проєкту?* 4. *Які основні підходи до управління конфліктами в проєктах?* 5. *В чому полягають особливості управління конфліктами у науковому колективі?* 6. *Лідерство і роль менеджера проєкту.* 7. *Як мотивувати команду проєкту?* 8. *Основні напрями розвитку команди проєкту*
Семінар 8	***Тема: Особливості та проблеми оцінки ефективності наукових проєктів*** 1. *Ефективність наукових проєктів.* 2. *Результати наукових проєктів.* 3. *Дайте характеристику види ефективності наукових проєктів,* 4. *В чому полягають особливості оцінки ефективності наукових проєктів?* 5. *Наукові і науково-технічної ефективності результатів наукового проєкту.* 6. *Види економічної ефективності наукових проєктів.* 7. *Як розраховується економічна ефективність наукових проєктів.* 8. *Особливості соціальної ефективність наукового проєкту у вищій школі.*
Семінар 9	***Тема: Фінансування наукового проєкту*** *Фінансове забезпечення наукової та науково-технічної діяльності.* 1. *Особливості фінансування сучасної вітчизняної науки.* 2. *Типові схеми фінансування наукових проєктів.* 3. *Джерела фінансування наукових проєктів.*
Семінар 10	***Тема: Франдрайзинг в проєктній діяльності*** 1. *В чому сутність франдрайзингу та механізми його реалізації?* 2. *Перспективи розвитку фандрайзингу.* 3. *Фандрайзингова діяльність та форми її підтримки.* 4. *Фонди та гранти у проєктній діяльності.* 5. *Планування фандрайзингової діяльності.* 6. *Вибір стратегії та звернення.* 7. *Бюджет та результат діяльності фандрайзингу.*
Семінар 11	***Тема: Інструменти грантового фінансування та їх роль в реалізації наукових проєктів і програм*** 1. *Що таке грант?* 2. *Класифікація грантів.* 3. *Гранти та грантрайтинг*
Семінар 12	***Тема: Технологія виконання наукового проєкту*** 1. *Дайте коротку характеристику процесів наукового дослідження.* 2. *В чому полягають принципи раціональної організації наукової діяльності?* 3. *Структура наукового дослідження.*

	4. *Які загальні вимоги до оформлення звіту про результати наукового проєкту*
Індивідуальні роботи	***За темами курсу (лекційних та семінарських занять)*** Результати презентуються на семінарському занятті або заліку

Оцінка за підсумками вивчення дисципліни визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового контролю (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою навчальної дисципліни.

Максимальна кількість балів, яку аспірант може набрати при вивченні дисципліни, становить 200, в тому числі за поточну навчальну діяльність – 120 балів.

Лекції:відвідування лекційних оцінюється в 0,4 бали, пропущені заняття відпрацьовуються письмово за наданими завданнями. Загальна сума балів за семестр становить 2 бали.

Семінарські:активність на семінарських заняттях оцінюється у 9 балів максимум. Пропущені заняття відпрацьовуються письмово за наданими завданнями. Максимальна кількість набраних балів за семінарські заняття – 108.

Виконання самостійної (індивідуальної) творчої роботи на задану тему в рамках програми курсу. Розробляється і презентується індивідуально на семінарському занятті, або під час проведення заліку. Максимальна кількість набраних балів за цей вид роботи – 10 балів.

Аудиторна робота–110; самостійна(індивідуальна) робота–10; залік–80. Разом –200 балів.

Види робіт	Кількість	Максимум балів за 1	Разом
Лекції	5 (10год)	0,4	2
Семінарські/практичні заняття	12 (24год)	9	108
Самостійнатворчаробота (проєкт) на задану тему в рамках програми курсу	1	10	10
Залік	1	80	80
Разом			200

Форми проведення контролю мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки.

Для оцінювання поточної навчальної діяльності встановлюється єдина шкала, яка визначає фіксовані значення для максимально можливої та мінімально необхідної кількості балів (110 балів, якщо поточні оцінки – «відмінно» та 60 балів, якщо поточні – «задовільно». До 110 максимальних балів можуть додаватись бали за індивідуальну роботу – не більше 10). Бали за поточну успішність прив’язуються до середньої арифметичної оцінки за традиційною чотирибальною системою незалежно від кількості занять. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для запланованої теми.

Залік здійснюється після завершення вивчення всіх тем на останньому занятті. До контрольних заходів допускаються аспіранти, які набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Програма заліку включає обов’язкову і варіативну частини.

Обов’язкова частина охоплює: теоретичне завдання, яке передбачає письмову відповідь на питання, що дає можливість оцінити теоретичний рівень підготовки; аналітичне(практичне) завдання, яке передбачає реалізацію набутих навичок роботи та розв’язання ситуаційних задач (практичних завдань).

Варіативна частина стосується наукових та практичних аспектів обробки та презентації наукових даних відповідно до обраного напряму дисертаційної роботи.

ПОЛІТИКА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Виконання навчальних завдань і робота в курсі має відповідати вимогам «Положення про Академічну доброчесність здобувачів освіти» (затверджене наказом …… від ….. року)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Михайлов С. І. Менеджмент : підручник. Вінниця : Нова Книга, 2016. 416 с.
2. Менеджмент: теорія і практика : навчальний посібник / А. А. Мазаракі та ін. Київ : Атіка, 2017. 564 с.
3. Тарнавська Н. П., Пушкар Р. М. Менеджмент: теорія та практика. Тернопіль : Карт-бланш, 2016. 490 с.
4. Хомяков В. І. Менеджмент підприємства. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ :Кондор, 2016. 434 с.
5. Гуменник В. І. Менеджмент організацій : навч. посіб. К. : Знання, 2012. 503 с.
6. Логачова Л. М. Управління проєктами : навч. посібн. Суми: Університетська книга, 2015. 208 с.
7. Ноздріна Л. В., Ящук В. І., Полотай О. І. Управління проєктами : підручник. Київ : ЦНЛ, 2019. 432 с.
8. Проєктне фінансування: Підручник / Т.В. Майорова, О.О. Ляхова. Київ : КНЕУ, 2017. 761 с.
9. Дерлоу, Дес. Ключові управлінські рішення. Технологія прийняття рішень: Пер. з англ. К.: Наукова думка, 2010. 242с.
10. Волков В.П., Горошкова Л.А. Виробничий (операційний) менеджмент. Запоріжжя : ЗНУ, 2010. 228 с.
11. Горошкова Л.А. Коренюк П.І., Волков В.П. Економічна безпека. Запоріжжя : ЗНУ, 2012. 86 с.
12. Горошкова Л.А. Коренюк П.І., Волков В.П. Обґрунтування та експертиза бізнес-планів. Запоріжжя : ЗНУ, 2012. 63 с.
13. Горошкова Л.А., Волков В.П. Інформаційні системи в логістиці. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 110 с.
14. Горошкова Л.А., Волков В.П. Інформаційні системи в управлінні організацією.Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 110 с.
15. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. Сотнік І.М., Таранюк Л.М., Горошкова Л.А. та ін. Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. 572 с.
16. Горошкова Л.А., Хлобистов Є.В. Менеджмент сталого розвитку: інновації та виробництво. Запоріжжя : ЗНУ, 2020. 238 с.
17. Горошкова Л.А. Керівництво, влада, лідерство: теорія та практика: Спецкурс. Біла Церква:БІНПО, 2021. 86 с.

Рекомендовані електронні ресурси

1. Податковий кодекс України : закон України від 02.12.2010 р. №2755–VI. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17
2. Митний кодекс України : закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4495-17
3. Бюджетний кодекс України : закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2456-17
4. Державна фіскальна служба України : офіційний сайт. URL: http://sfs.gov.ua/.
5. Державна митна служба України : офіційний сайт. URL: http://www.customs.gov.ua.
6. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: http://www.kmu.gov.ua.
7. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: http://rada.gov.ua.
8. Сайт Державної служби статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua.